

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. н. Райна Николова,

определена за външен член на научно жури със заповед № РД 38-132/5.03.2020 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, който трябва да даде становище с оглед защитата от Милена Личева на дисертационния труд за придобиване на образователната и научната степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“ (Административно право и административен процес) на тема „Административноправен режим на горите и горските територии“

Милена Симеонова Личева е магистър по право на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ от 1996 г. В периода 1996 – 1998 г. е юрисконсулт в Национално управление по горите към Министерство на земеделието и горите, където участва в разработването на Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд, Закона за горите, Закона за лова и опазването на дивеча, както и поздаконовите нормативни актове по тяхното приложение. В периода 1998 – 2001 г. е парламентарен секретар в Министерство на земеделието и горите. В периода 2001 – 2005 г. е съветник в XXXIX Обикновено Народно събрание в областта на сектор „земеделие и гори“. От 2003 г. се занимава с правна помощ. Практическите измерения на нейните познания намират израз в консултациите ѝ по Проект в подрепа на институционалната реформа в горския сектор IDF № TF096228 на Световна банка (2010 – 2011 г.). Милена Личева има преподавателски опит, който е натрупала в периода 1999 – 2005 г., когато е старши асистент по право в Лесотехническият университет – гр. София и води лекционните курсове в областта на екологичното законодателство и природозащитното право. Тя е докторант на самостоятелна подготовка.

Представеният дисертационен труд „Административноправен режим на горите и горските територии“ в обем от 262 страници се състои от увод, три глави и заключение. Като основа за него е послужила значителна по брой специализирана библиография – 61 монографии, 19 студии и статии на български, английски и немски езици, от които 69 – на кирилица и 11 – на латиница, 3 документа (доклади и анализи), както и информация от 10 интернет страници, цитирани от авторката. Той съдържа 337 позовавания, оформени като бележки под линия съобразно БДС стандарт за цитирания. Авторката има пет публикации по темата на дисертацията, описани в края на автореферата.

Дисертацията разглежда административноправния режим на горските територии и отделните административни производства, чрез които се регулират условията и редът за упражняване на права върху гори. Тя си поставя за задача да изследва историята на горското законодателство; правомощията на органите по управление на горите; юридическите характеристики на понятията „гори“ и „горски територии“, видовете собственост върху тях, на нормативните ограничения за придобиване и притежаване на правото на собственост върху поземлени имоти в горски територии, както и на разликите в административноправния режим, обусловени от субекта на правото на собственост; конкретните административни производства, успешното провеждане на които води до промяна в приложимия за даден поземлен имот административноправен режим и съответно – до промяна в степента на

властническата регулация и др. В представения труд се аргументира мнението за необходимостта от създаване на адекватна правна регулация, осигуряваща мотивация за предлагането на екосистемните услуги и се оформят конкретни предложения de lege ferenda.

Актуалността на теоретичното съчинение е безспорна, а появата му в доктрината – навременна, предвид факта, че националното ни горско законодателство се разглежда в контекста на общата политика на Европейския съюз в тази област. Научната ценност на дисертацията се състои в нейната новост за юридическата литература, в която отсъства теоретична разработка след еврочленството на Република България през 2007 г., посветена на правните аспекти на общоевропейския приоритет за осигуряването на устойчиво или екологосъобразно управление на горските територии.

Научното проучване е използвало историкоправния метод, сравнителноправния метод, индуктивния метод и дедуктивния метод на анализ.

Уводът умело обосновава необходимостта от дискутирането в правната доктрина на въпроса за екологичния, социален и икономически ефект, който горите и горските територии оказват върху обществото. В него ясно е дефиниран предметът на проучването и задачите, които си поставя теоретичната разработка.

В глава първа *„Историческо развитие на правния режим на горите след Освобождението. Национализация и реституция на гори. Понятие за административноправен режим на горските територии и органи по управление на горите“* се проследява създаването на законите за горите след Освобождението, чрез които горите и горските територии се превръщат в обект на право на собственост, както и необходимостта от намеса на държавата при осъществяването на това право, с оглед балансиране интересите на собствениците на гори и обществения интерес, изискващ съхраняването на гората като природен, икономически и екологичен продукт. Изследват се причините, довели до преобладаваща държавна собственост върху гори в България. В научното съчинение се определя съдържанието на понятието „административноправен режим на горските територии“. В тази част от дисертацията се прави цялостен преглед на функциите на органите по управление на горите.

В Глава втора *„Понятие за горски територии и видове собственост върху тях. Трансформации в горски територии – понятие и видове“* се изяснява съдържанието на термина „територия“, за който в действащото законодателство липсва легално определение. Детайлно се анализират понятията „гори“ и „горски територии“. Обособява се понятието „трансформации в горите“, включващо конкретните административни производства, чието провеждане променя приложимия за даден поземлен имот административноправен режим.

В глава трета *„Управление на поземлени имоти в горски територии: Строителство и сервитути в горски територии. Право на ползване, наем и аренда, управление на горски автомобилни пътища. Екосистемни услуги от горските територии“* се анализират специалните административни производства, с които се учредяват право на строеж, сервитути и право на ползване върху поземлени имоти в горски територии; на производствата, водещи до отдаването им под наем или под аренда, както и тези, регулиращи управлението на горски автомобилни пътища, но също така и тези в Глава XVII от Закона за горите, защото предоставянето на екосистемни услуги от горските

територии е част от един цялостен, екологосъобразен и устойчив режим за тяхното управление.

В теоретичния труд обстойно се прави разбор на редица значими проблеми, като с подчертано приносен характер са следните:

1. подробното изследване на административноправния режим на горите и горските територии в контекста на политиките на Европейския съюз;

2. обстойното обсъждане на видовете собственост върху гори и горски територии, ограниченията върху правото на собственост върху гори, неясната нормативна уредба в тази област;

3. изчерпателното изследване на административните производства, представляващи „трансформации в горските територии“ и дефинираните проблеми в тези производства;

4. прецизното представене на основните проблеми в специалното горско законодателство, резултат от липсата на практическо приложение на нормите;

5. идентифицираните противоречия и празноти в специалната правна уредба и предлаганите решения *de lege ferenda* за преодоляването им.

Съдържанието на поставените от докторантката въпроси показва, че Милена Личева притежава необходимите творчески способности да излага компетентно и аргументирано своето мнение. Теоретичната разработка е систематизирана добре. Анализът се води стегнато. В края на всеки раздел се коментира критично в резюмиран вид разглежданият въпрос. Авторката обстойно дискутира всички относими към съответната тема проблеми, изследва ги в пълнота. Използва достиженията на историкоправната, конституционноправната, административноправната, вещноправната, облигационноправната доктрина. Употребява ясен и точен език. Единствен дребен недостатък на научното съчинение са дългите наименования на главите на труда, което не оказва влияние върху качеството на последния.

Дисертационният труд „Административноправен режим на горите и горските територии“ е научно съчинение, което съдържа научноприложни резултати с оригинален принос в административноправната наука и свидетелства, че Милена Личева има задълбочени теоретични познания по специалността „Административно право и административен процес“, както и способности за самостоятелни научни търсения. Научното съчинение отговаря на изискванията за структура и съдържание на чл. 27 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на чл. 64 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Положените от Милена Личева усилия заслужават адмирации и признание и затова давам положително становище на дисертационния ѝ труд „Административноправен режим на горите и горските територии“, с което препоръчвам на научното жури да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“ (Административно право и административен процес).

23.03.2020 г.
гр. София

проф. д. н. Райна Николова

OPINION

of Prof. Rayna Nikolova, PhD

appointed as an external member of the Scientific Jury with Order No. RD 38-132 / 5.03.2020 of the Rector of Sofia University "St. Kliment Ohridski", who is supposed to give an opinion in view of the defense by Milena Licheva of the dissertation paper for award of the educational and scientific degree "PhD" in professional field 3.6. "Law" (Administrative Law and Administrative Procedure) on "Administrative Legal Regime of Forests and Forest territories"

Milena Simeonova Licheva is a Master of Law from the Faculty of Law of Sofia University "St. Kliment Ohridski" since 1996. In the period 1996-1998 she was a legal advisor at the National Forestry Administration with the Ministry of Agriculture and Forestry, where she participated in the development of the Law on the Restoration of Ownership of Forests and Lands in the Forest Fund, the Forestry Act, the Hunting and Game Conservation Act, as well as the by-laws on their application. From 1998 to 2001 she was Parliamentary Secretary at the Ministry of Agriculture and Forestry. In the period 2001 - 2005 she was an advisor in the XXXIX National Assembly in the field of agriculture and forests. Since 2003 she has been engaged with legal aid. The practical dimensions of her knowledge are reflected in her consultations on a Project in support of the institutional reforms of the Forestry sector IDF No. TF096228 of the World Bank(2010-2011). Milena Licheva has teaching experience, which she gained from 1999 to 2005, when she was a Senior Law Assistant at the University of Forestry - Sofia, and taught courses in the field of environmental legislation and environmental law. She is a PhD student on a self-study basis.

The dissertation paper presented - "Administrative legal regime of forests and forest territories" consisting of 262 pages, contains an introduction, three chapters and a conclusion. A significant number of specialized papers was used as its basis - 61 monographs, 19 studies and articles in Bulgarian, English and German, 69 of them in Cyrillic and 11 in Latin, 3 documents (reports and analyzes), as well as information from 10 websites cited by the author. It contains 337 references, formulated as footnotes in accordance with the BS standard for citations. The author has five publications on the topic of the dissertation, described at the end of the abstract.

The dissertation deals with the administrative legal regime of the forest territories and the individual administrative proceedings, which regulate the conditions and the procedure for exercising rights over forests. She sets herself the task of examining the history of forest law; the powers of the forest management authorities; the legal specifics of the concepts of "forests" and "forest territories", the types of ownership thereon, the legal restrictions on the acquisition and ownership of land in forest territories, as well as the differences in the administrative legal regime arising from the subject of the property right; specific administrative proceedings, the successful conduct of which leads to a change in the administrative legal regime applicable to a certain plot and, accordingly, to a change in the degree of governmental regulation, etc. The work presented argues for the need to create adequate legal regulation that provides motivation for the provision of ecosystem services and forms specific de lege ferenda proposals.

The relevance of the theoretical work is indisputable and its appearance in the doctrine - timely, given the fact that our national forest legislation is considered in the context of the common European Union

policy in the field. The scientific value of the dissertation lies in its novelty in the legal literature, which lacks theoretical development after the accession of the Republic of Bulgaria to the EU in 2007, dedicated to the legal aspects of the common European priority for ensuring sustainable or environmentally sound management of forest territories.

The scientific study uses the historical legal method, the comparative legal method, the inductive method and the deductive method of analysis.

The introduction skillfully justifies the need for discussions in the legal doctrine on the issue of the environmental, social and economic impact that forests and forest territories have on society. It clearly defines the subject of the study and the tasks that the theoretical paper raises.

In Chapter One, *"Historical Development of the Legal Regime of Forests after the Liberation. Nationalization and restitution of forests. The concept of administrative legal regime of forest territories and forest management bodies"* tracks the creation of forest laws after the Liberation, through which forests and forest territories become subject to property rights, as well as the need for state intervention in the implementation of this law, with a view to balancing the interests of forest owners and the public interest that requires the conservation of the forest as a natural, economic and environmental product. The reasons that led to the predominant state ownership of forests in Bulgaria are investigated. The scientific paper defines the content of the concept of "administrative legal regime of forest territories". This part of the thesis provides a comprehensive overview of the functions of the forest management authorities.

Chapter Two, *"The concept of forest territories and types of ownership thereon. Transformations in forest territories - concept and types"* clarifies the content of the term 'territory', for which the current legislation does not provide a legal definition. The concepts of "forests" and "forest territories" are analyzed in detail. The concept of "transformations in forests" is distinguished, including specific administrative proceedings, the conduct of which results in changes in the administrative regime applicable to a certain plot.

Chapter Three, *"Management of plots in forest territories: Construction and easements in forested territories. Right of use, rent and lease, management of forest roads. Ecosystem services from the forest territories"* analyzes the special administrative proceedings aimed at establishing the right to build, easements and the right of use on plots located in forest territories; the proceedings leading to their rental or lease, as well as those governing the management of forest roads, but also those specified in Chapter XVII of the Forest Act, because the provision of ecosystem services from forest territories is part of a comprehensive, environmentally friendly and sustainable regime for their management.

A number of significant problems are thoroughly analyzed in the theoretical paper, with the following being of a highly contributing nature:

1. a detailed study of the administrative legal regime of forests and forest territories in the context of EU- policies;
2. extensive discussion of the types of ownership of forests and forest territories, restrictions on the right of ownership of forests, the unclear legal regulations in the field;
3. a comprehensive examination of the administrative proceedings constituting "transformations in the forest territories" and the issues identified in those proceedings;
4. the precise presentation of the main problems in the special forest legislation resulting from the lack of practical application of the rules;

5. identified contradictions and gaps in the special legal framework and the proposed de lege ferenda solutions for overcoming them.

The content of the questions posed by the PhD student shows that Milena Licheva possesses the necessary creativity to express her opinion in a competent and reasoned manner. The theoretical paper is well systematized. The analysis is conducted concisely. At the end of each section, the issue under discussion is critically commented on. The author thoroughly discusses all issues relevant to the topic, examines them in their entirety. She utilizes the achievements of the historical, constitutional, administrative, property, contractual legal doctrines. The language used is clear and accurate. The only minor drawback of the scientific work is the long titles of the chapters, which does not affect the quality of the latter.

The dissertation "Administrative Legal Regime of Forests and Forest Territories" is a scientific work that contains scientifically applied results with an original contribution to the administrative legal science and demonstrates that Milena Licheva has broad theoretical knowledge in the specialty "Administrative Law and Administrative Procedure", as well as the ability for independent scientific research. The scientific work meets the requirements for structure and content under Art. 27 of the Rules for Implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and of Art. 64 of the Rules on the Terms and Conditions for Acquisition of Academic Degrees and Taking Academic Positions at the Sofia University "St. Kliment Ohridski".

The efforts made by Milena Licheva deserve admirations and recognition, and therefore I give a positive opinion on her dissertation "Administrative Legal Regime of Forests and Forest Territories", and recommend that the scientific jury award her educational and scientific degree "PhD" in professional field 3.6. Law (Administrative Law and Administrative Procedure).

23.03.2020

Sofia

Prof. Rayna Nikolova, PhD